

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Кафедра теорії фізичного виховання, фітнесу та рекреації

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор з науково-педагогічної
і навчальної роботи та рекрутації,
проф. Гаврилюк С. В.
17 лютого 2016 р.

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
ДОШКІЛЬНЯТ

ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни

підготовки бакалаврів
напряму 6.010201 Фізичне виховання
6.010202 Спорт
6.010203 Здоров'я людини

Луцьк – 2015

Програма навчальної дисципліни «Теорія і методика фізичного виховання дошкільнят» для студентів напрямів підготовки 6.010201 Фізичне виховання; 6.010202 Спорт, 6.010203 «Здоров'я людини» "09" 12, 2015 р. – 10 с.

Розробник: О.Б. Рода, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, старший викладач кафедри теорії фізичного виховання, фітнесу та рекреації

Рецензент: А.В. Цьось, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, перший проректор, проректор з адміністрування та розвитку

Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри теорії фізичного виховання, фітнесу та рекреації

протокол № 5 від 09. 12 2015 р.

Завідувач кафедри: (Белікова Н.О.)

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією Інституту фізичної культури і здоров'я

протокол № 5 від 5. 01. 2016 р.

Голова науково-методичної комісії інституту (Мудрик Ж.С.)

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою університету

протокол № 6 від 17. 02. 2016 р.

Вступ

Програма навчальної дисципліни “Теорія і методика фізичного виховання дошкільнят” складена відповідно до освітньо-кваліфікаційного рівня – “Бакалавр” напрямів підготовки 6.010201 «Фізичне виховання», 6.010203 «Здоров’я людини».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні та методичні основи фізичного виховання дітей дошкільного віку.

Міждисциплінарні зв’язки: теорія і методика фізичного виховання, педагогіка, філософія, психологія, медико-біологічні, анатомія, фізіологія, гігієна, педіатрія.

Програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів:**

1. Теоретичні основи фізичного виховання дітей дошкільного віку.
2. Методологія фізичного виховання дітей дошкільного віку.
3. Організація та управління системою фізичного виховання дітей дошкільного віку.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. *Метою* викладання навчальної дисципліни “Теорії і методики фізичного виховання дошкільнят” є засвоєння студентами основ професійної діяльності педагога в галузі фізичного виховання дошкільників.

1.2. *Основними завданнями* вивчення дисципліни “Теорії і методики фізичного виховання дошкільнят” є озброєння майбутніх фахівців знаннями теорії фізичного виховання дітей дошкільного віку; оволодіння майбутніми педагогами системою знань в галузі теорії та методики фізичного виховання; практичними вміннями та навичками з організації і проведення активних форм роботи з фізичної культури.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- основні поняття і терміни;
- становлення національної системи фізичного виховання;
- вікову періодизацію дітей;
- особливості розвитку організму дітей від народження до школи;
- роль рухової активності у зміцненні здоров’я та профілактики захворюваності засобами фізичного виховання;
- сутність сучасних оздоровчих систем;
- засоби фізичного виховання дошкільнят;
- особливості проведення занять з фізичної культури у різних вікових групах.

вміти :

- застосовувати набуті теоретичні знання у розв’язанні виховних, оздоровчих і освітніх завдань та у практичній діяльності;
- планувати та вести облік роботи з фізичного виховання в дошкільному навчальному закладі;
- реалізувати фізкультурно-оздоровчі заходи з дітьми дошкільного віку.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи фізичного виховання дітей дошкільного віку

Тема 1. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку. Характеристика предмету, мети та завдань теорії і методики фізичного виховання дошкільників. Становлення

національної системи фізичного виховання. Характеристика фізичного виховання дітей від народження до 6 років.

Тема 2. Фізіологічна характеристика та вікові особливості організму дошкільнят. Вікова періодизація дітей дошкільного віку. Особливості фізичного розвитку дітей першого року життя. Особливості розвитку організму дітей переддошкільного та дошкільного віку. Фізіологічна характеристика розвитку дітей старшого дошкільного віку.

Тема 3. Закономірності розвитку рухових якостей у дітей дошкільного віку. Поняття про фізичні якості. Розвиток швидкості, спритність та її розвиток, закономірності розвитку гнучкості, особливості розвитку витривалості та характеристика силових якостей дошкільників.

Змістовий модуль 2. Методологія фізичного виховання дітей дошкільного віку

Тема 4. Засоби фізичного виховання дітей дошкільного віку. Характеристика та види фізичних вправ. Оздоровчі сили природи як засіб фізичного виховання дошкільнят та гігієнічні фактори, як засоби фізичного виховання.

Тема 5. Зміст та методика навчання рухів дітей дошкільного віку. Методика навчання основним рухам (ходьба, біг, лазіння, повзання, рівновага, метання, стрибки). Загальнорозвиваючі вправи, вправи з шикуванням та перешикуванням, танцювальні вправи

Тема 6. Методика проведення занять з фізичної культури дітей дошкільного віку. Типи занять з фізичної культури та їхній зміст і структура. Способи організації дітей на заняттях з фізичної культури. Особливості проведення занять з фізичної культури у різних вікових групах.

Змістовий модуль 3. Організація та управління системою фізичного виховання дітей дошкільного віку

Тема 7. Ігрова діяльність та форми її організації в дошкільному закладі. Оздоровче і виховне значення рухливих ігор. Організація та методика проведення рухливих ігор. Керівництво рухливими іграми у різних вікових групах. Рухливі ігри під музику. Рухливі ігри спортивного характеру.

Тема 8. Організація та керівництво системою фізичного виховання в дошкільному закладі. Планування та облік роботи з фізичного виховання в дошкільному навчальному закладі. Функціональні обов'язки завідуючої, педагогів та медичних працівників в організації фізичного виховання дошкільників. Лікарсько-педагогічний контроль за фізичним вихованням у дошкільному закладі.

Тема 9. Забезпечення рухової активності у повсякденному житті дітей. Фізкультурно-оздоровчі заходи в режимі дня та методика їх проведення (ранкова гімнастика, фізкультурні паузи, фізкультурні хвилинки, занять з фізичної культури, ігрова діяльність, прогулянки).

Тема 10. Фізичне виховання дітей дошкільного віку у родині. Зв'язок сім'ї та дошкільних навчальних закладів в роботі з фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку. Особливості фізичної підготовки дошкільників до навчання в школі

3.Форма підсумкового контролю успішності навчання – *екзамен.*

1. Що вивчає наука «Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку»?
2. Охарактеризуйте взаємозв'язок фізичного виховання з моральним, розумовим, естетичним вихованням.
3. Розкрийте суть фізичного виховання дітей у спадщині видатних вчених: філософів, педагогів, медиків.
4. Назвіть особливості фізичного розвитку дітей 1-6 років.
5. Які особливості кісткової системи у дітей від 1 до 6 років?
6. Дайте характеристику м'язової системи дітей дошкільного віку.
7. Які особливості дихальної системи дітей 1-6 років?
8. Специфіка розвитку нервової системи у дітей від 1 до 6 років.
9. Яке значення мають рухові якості у побуті та виробничій діяльності людини?
10. Дайте визначення швидкості як фізичної якості людини.
11. Які фізичні вправи розвивають швидкість у дітей?
12. Дайте визначення рухової якості спритності.
13. Охарактеризуйте загальні основи методики розвитку швидкості у дошкільників.
14. Дайте визначення гнучкості як фізичної якості людини.
15. Які фізичні вправи розвивають гнучкість у дітей?
16. Дайте визначення рухової якості витривалості.
17. Охарактеризуйте загальні основи розвитку витривалості у дошкільників.
18. Дайте визначення поняття «сила як рухова якість людини».
19. Назвіть засоби розвитку сили у дітей.
20. Дайте визначення поняття «основні рухи», що до них відносять.
21. Дайте характеристику виконання ходьби дітьми 3-6 років.
22. Охарактеризуйте особливості бігу у дітей 3-6 років.
23. Які вправи з рівноваги можна виконувати дітям різних вікових груп (3-6 років)?
24. Яку користь для дітей дошкільного віку має виконання вправ з лазіння і повзання?
25. Яка послідовність навчання дітей 3-6 років метання предметів?
26. Назвіть види стрибків, які діти 3-6 років повинні опанувати у дошкільному закладі.
27. Охарактеризуйте загальнорозвиваючі вправи, поясніть їх оздоровчий ефект.
28. Дайте характеристику вправ з шиккування, перешикування та танцювальних вправ, яких діти 3-6 років повинні навчитися.
29. Яка роль занять з фізичної культури у системі фізичного виховання дітей дошкільного віку?
30. Охарактеризуйте типи занять з фізичної культури залежно від поставлених педагогічних завдань.
31. Розкрийте структуру занять з фізичної культури.
32. Яке значення має добір вправ для підготовчої частини заняття?
33. Розкрийте зміст понять «загальна щільність заняття» та «моторна щільність заняття».
34. Назвіть способи організації дітей під час виконання основних рухів.
35. Які характерні риси фронтального способу організації навчальної діяльності дітей?
36. Коли доцільно використовувати поточний спосіб організації навчальної діяльності дітей?
37. Охарактеризуйте груповий спосіб організації навчальної діяльності дітей.
38. Які характерні риси змінного способу організації навчальної діяльності дітей?
39. Охарактеризуйте спосіб колового тренування при виконанні основних рухів.
40. Коли доцільно використовувати індивідуальний спосіб організації дітей при виконанні основних рухів?
41. Які особливості методики проведення занять з фізичної культури, на повітрі?
42. Які особливості проведення занять з фізичної культури у різних вікових групах: перша та друга молодша, середня, старша та підготовча до школи?

43. Які особливості методики проведення занять з фізичної культури у мішаних за віком групах?
44. Як повинні відбуватися підготовка вихователя до проведення заняття з фізичної культури.
45. Які основні вимоги ставляться до планування навчального матеріалу з фізичної культури у дитячому садку?
46. Яка технологія планування перспективного робочого плану (на місяць або квартал), його функція?
47. Які вимоги до складання плану-конспекту з фізичної культури?
48. Розкрийте основні функції обліку роботи з фізичної культури у дитячому садку.
49. Охарактеризуйте види обліку: попередній, поточний, підсумковий.
50. Визначте роль завідуючої дошкільним закладом у керівництві та контролі за системою фізичного виховання дітей.
51. Які обов'язки методиста дошкільного закладу у методичному керівництві фізичним вихованням дітей?
52. Проаналізуйте функціональні обов'язки вихователя з фізичної культури.
53. Які обов'язки вихователя групи щодо покращання здоров'я та фізичного розвитку дітей?
54. За якими напрямками здійснюється лікарсько-педагогічний контроль за фізичним вихованням дітей?
55. На які методичні групи розподіляють дітей за станом їх здоров'я?
56. Яка технологія визначення моторної щільності занять з фізичної культури?
57. Як визначити фізіологічне навантаження на організм дітей в процесі занять фізичною культурою?
58. Які основні причини травматизму дітей в процесі занять фізичними вправами та ігор?
59. Визначте роль сім'ї у процесі фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку.
60. Яке значення у збереженні фізичного та психічного здоров'я дитини має режим дня?
61. Які принципи загартування та форми загартовуючих процедур використовують для дітей дошкільного віку?
62. Назвіть основні функції батьків у процесі організації фізичного виховання дітей та шляхи їх реалізації.
63. Охарактеризуйте основні форми спільної роботи дитячого садка з батьками з фізичного виховання дітей у сім'ї.
64. Які функції методиста районного (міського) методичного кабінету в удосконаленні системи фізичного виховання дошкільників у своєму регіоні?
65. Назвіть основні форми підвищення кваліфікації дошкільних працівників з питань фізичного виховання дітей.
66. Охарактеризуйте форми розповсюдження передового досвіду з фізичного виховання дітей у практиці роботи дошкільних закладів.
67. Які завдання навчальної дисципліни «Методика фізичного виховання дітей дошкільного віку»?
68. Які вимоги до складання робочого плану та конспекту уроку з методики фізичного виховання дітей дошкільного віку?
69. Які вимоги до оцінювання теоретичних знань та практичних умінь учнів з методики фізичного виховання дошкільників?
70. Охарактеризуйте зміст роботи предметної комісії викладачів дисципліни «Методика фізичного виховання в дошкільних закладах».

4. Методи та засоби діагностики успішності навчання: виконання практичних завдань, оцінювання рефератів та наукових опусів, контрольні роботи, тестові завдання, усне опитування, екзамен.

5. Методичне забезпечення

1. Вільчковський Е. С. Фізичне виховання дітей у дошкільному закладі / Е. С. Вільчковський. – К. : Здоров'я, 2001. – 216 с.
2. Круцевич Т. Ю. Теорія і методика фізичного виховання: підручник для студ. ВНЗ / Т. Ю. Круцевич. – К.: Олімпійська література, 2008. – 393 с.
3. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів : [підр. для студ. ВНЗ фіз. виховання і спорту] / Богдан Шиян - Т. : Навчальна книга - Богдан, 2001. - Ч. 1. - 272 с.
4. Худолій О. М. Загальні основи теорії і методики фізичного виховання : навч. посіб. / О. М. Худолій. – 2-ге вид., випр. – Х. : ОВС, 2008. – 406 с.

6. Список джерел

Основна література:

1. Вільчковський Е. С. Система фізичного виховання молодших 197 школярів : навч.-метод. посіб. для викладачів та студ. вузів I-II рівня акредитації / Е. С. Вільчковський, М. П. Козленко, С. Ф. Цвек. – К. : ІЗМН, 1998. – 230 с.
2. Волкова Н. П. Педагогіка : навч. посіб. – 3-тє вид., стереот. / Н. П. Волкова. – К. : Академвидав, 2009. – 616 с.
3. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>
4. Закон України «Про фізичну культуру і спорт» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3808-12>
5. Нісімчук А. С. Сучасні педагогічні технології : навч. посіб. / А. С. Нісімчук, О. С. Падалка, О. Т. Шпак. – К. : Просвіта, Книга пам'яті України, 2000. – 368 с.
6. Положення про організацію фізичного виховання і масового спорту в дошкільних, загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладах України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.osvita.irpin.com/viddil/v5/d134.htm>
7. Про Національну програму виховання дітей та учнівської молоді в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukraine.uapravo.net/data/base28/ukr28703.htm>
8. Про стан харчування учнів у загальноосвітніх навчальних закладах // [Електронний ресурс]. – Режим доступу. <http://news.if.ua/news/17681.html>
9. Теорія і методика фізичного виховання. Методики фізичного виховання різних груп населення : підручник / за заг. ред. Т. Ю. Круцевич. – К. : Олімпійська література, 2012. – Т. 2. – 392 с.
10. Цьось А. В. Фізичне виховання в календарній обрядовості українців : навч. посіб. / А. В. Цьось. – Луцьк : Настир'я, 2000. – 376 с.
11. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. В 2-х ч. Ч. 1 / Б. М. Шиян. – Т. : Навчальна книга–Богдан, 2009. – 272 с.

Допоміжна література:

1. Амосов Н.М. Физическая активность и сердце / Амосов Н.М., Бендет Я.А. – К.: Здоров'я, 1989. – 216 с.
2. Бобрицька В. І. Роль учителя у збереженні здоров'я молодих поколінь у працях Я. А. Коменського, Й.-Г. Песталоцці, К. Д. Ушинського, Н. К. Крупської, А. С. Макаренка, В. О. Сухомлинського / В. І. Бобрицька // ПостМетодика. – 2005. – № 2. – С. 48–52.
3. Богдан Т. М. К. Д. Ушинський про значення природи у вихованні і навчанні дітей дошкільного віку / Т. М. Богдан // Вісник Чернігів. нац. пед. ун-ту. Серія : Пед. науки /

- Чернігів. нац. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка; гол. ред. М. О. Носко. – Чернігів : ЧНПУ, 2013. – Вип. 110. – С. 31–33.
4. Валецька Р. О. Основи валеології : підруч. для внз / Р. О. Валецька. – Луцьк : Волинська книга, 2007. – 347 с.
 5. Вишневський О. І. Сучасне українське виховання : педагогічні нариси / О. І. Вишневський. – Л. : Львів. обл. наук.-метод. ін-т освіти, 1996. – 238 с.
 6. Донець Г. Ю. К. Д. Ушинський про сімейне виховання // Вісник Чернігів. держ. пед. ун-ту. Серія : Пед. науки / Чернігів. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка; гол. ред. М. О. Носко. – Чернігів : ЧНПУ, 2010. – Вип. 79. – С. 71–74.
 7. Дубогай А. Д. Психолого-педагогические основы формирования здорового образа жизни школьников младших классов : дис. ...д-ра пед. наук : 13.00.01 / Дубогай Александра Дмитриевна. – К., 1991. – 374 с.
 8. Зайченко І. В. Педагогіка : навч. посіб. [2-е вид.] / І. В. Зайченко. – К. : Освіта України, КНТ, 2008. – 528 с.
 9. Курамшин Ю. Ф. Засоби фізичного виховання / Ю. Ф. Курамшин // Теорія і методика фізичного виховання : [підр. для студ. ВНЗ фіз. виховання і спорту / за ред. Т. Ю. Круцевич] - К.: Олімпійська література, 2008.-Т. 1.- С 69-86.
 10. Курамшин Ю. Ф. Методи, що застосовуються у фізичному вихованні / Ю. Ф. Курамшин, В. В. Петровський // Теорія і методика фізичного виховання: [підр. для студ. ВНЗ фіз. виховання і спорту / за ред. Т. Ю. Круцевич] - К.: Олімпійська література, 2008. - Т. 1. - С 104-126.
 11. Линець М. М. Основи методики розвитку рухових якостей : [навч. посіб. для фізкультурних вузів] / М. М. Линець. - Л.: Штабар, 1997. - 208 с.
 12. Матвеев Л. П. Теория и методика физической культуры : [учеб. для ин-тов физ. культуры] / Матвеев Л. П. - М. : Физкультура и спорт, 1991. -543 с.